

til med Helheden. Jeg har i mit Kald som Forfatter aldrig spurgt: Hvad vil den store Mængde, og hvorledes kan jeg gavne Helheden? Nej, jeg har altid kun taget efter at gøre mig selv mere indsigtfuld og bedre, at forøge det lodige Indhold i min egen Personlighed og saa altid kun at udtale, hvad jeg erkendte som godt og sandt.

Saaledes lyder Goethes ærke-individualistiske Betragtninger, som han afslutter med de næsten klassiske Ord: »Lad Faderen sørge for sit Hus, Haandværkeren for sine Kunder, Præsten for den gensidige Kærlighed, og lad Politiet ikke forstyrre Glæden!»

Men samtidig med, at Goethe i Samtaler tyrede sig saa stokkonservativt om Tidens Problemer, har han i sin poetiske Afslutning paa »Faust« paa en storslaet Maade tegnet et socialt Ideal:

Faust:

En Sump ved Bjergets Fod der staar, forpester alt, hvad ind blev vundet os; naar raadne Pole Aflob faar, den største Sejr tilsidt er undet os.

Jeg mange Millioner vil betrygge Plads, hvor de farefuldt, men frit kan bygge.

Frugtbare grønne Marker; Kvæg i Flokke og Mennesker nyvundet Land skal lokke til Bo at fæste under Digers Ly, saa travle Hænder taarnet højt mod Sky.

Herindenfor et paradisisk Land; lad Havet rase kun mod Molens Rand, men vil med graadigt Indbrud Jord det plukke, skal fælles Kræfter hastigt Hullet lukke.

Ja, til det Maal har helt jeg hen mig givet, til større Højde kan ej Visdom naa: Kun den fortjener Frihed sig og Livet, der daglig dem erobre maa.

Denne større og friere Betragtning af Samfundslivet kan man finde mange Eksempler paa hos Goethe lige fra hans unge Dage. Karl Marx har et Sted gjort den morsomme og træffende lagtagelse, at Goethe under de hjemlige tyske Forhold overvejende viser sig som den solide Borgerson, medens

han under fremmede Forhold, f. Eks. i Italien, danner sig et overordentligt frit og ubildet Skon. Hans »Italienske Rejse« er saaledes et ganske ualmindeligt Værk, fuldt af levende Folkelivsbilleder og aldeles uborgerligt i sin Bedømmelse af Mennesker og Forhold.

Og naar man til Goethes brude Ungdom i den Tid, da han 21 Aar gammel studerede i Strassbourg, eller i Ungdomsaarene i Wetzlar og Frankfurt, da han skrev »Gotz« og »Werther« og gjorde de første Ud-kast til »Faust« og »Wilhelm Meister«, faar man et mægtigt Indtryk af skabende Kraft og aandelig Frigørelse. Det var i de Aar, han udslyngede sit Prometheus-Digt mod den officielle Fromhed:

Intet ynkligere véd jeg under Solen end Jer Guder! I nærer kummerligt af Offergaver og Bonners Aande Eders Majestæt; I forkom, hvis ikke Born og Betlere var haabende Daarer.

»Den unge Werthers Lidelser« er i Virkeligheden ogsaa en Sprængning af det gamle Samfundsbånd. Vi maa huske, at vi befinder os i Tiden for den franske Revolution, da Borgerskabet endnu ikke havde frigjort sig for Adelen og Enevældens Tryk. Her maatte Werthers Følelsesfuldhed virke befriende og nyskabende; lad mig blot nævne et lille Eksempel fra Werthers Samtale med Albert om Selymord:

»Jeg mindede ham om en ung Pige, som man for kort Tid siden havde fundet død i Vandet, og gentog hendes Historie for ham.

Det var en ung Pige, som var vokset op under snævre, huslige Sysler med bestemt Arbejde hver Uge. Hun kendte ingen andre Fornøjelser end at spadserer udenfor Byen om Søndagen med sine Veninder i sin sammenspændte Stads, maaske faa sig en Dans ved de store Højtider og for Resten mangen god Stund tage ivrig Del i en Snak med Naboerne om en eller anden Stridighed eller Bagtælse. Saa føler hendes fyrige Natur endelig en inderlig Trang, som næres ved Mændenes Smigerier, hun taber efterhaanden Smagen for sine tidligere Glæder, til hun omsider træffer et

Menneske, til hvem en hidtil ukendt Følelse drager hende umodsaetligt, til hvem hun sætter sin Lid, glemmer hele Verden omkring sig, intet hører, intet ser, intet føler andet end ham, den eneste. Da hun ikke er forderet af en urolig Fornøjeligheds tomme Fornøjelser, fører hendes Attraa hende lige til Maalet: Hun vil være hans, i en evig Forening vil hun møde al den Lykke, som hun savner, nyde alle de Glæder, hun har længtes efter. Gentagne Løfter, som gør hende sikker i alle hendes Forhaabninger, dristige Kærligheds, som øger hendes Attraa, omslutter hele hendes Sjæl. Hun svæver i en uklar Anelse, en Forudfølelse af alle Glæder, hun er spændt til det yderste. Hun breder endelig Armene ud for at favne alle sine Ønsker — og hendes Elskede forlader hende. — Stivnet, sanselos staar hun foran en Afgrund. Alt er Mørke omkring hende, ingen Udsigt, ingen Trost, intet! Thi hun har forladt hende, i hvem hun følte hele sin Tilværelse. Hun ser ikke den vide Verden, der ligger for hende, ikke alle de mange, der kunde erstatte hendes Tab, hun føler sig alene, forladt af Guder og Mennesker — og blindt, drevet til Fortvivlelse af sin forfærdelige Sjælelind styrer hun sig, for at ende alle Lidelser, i Dødens vide Favn.

Dette Stykke rummer hele Gretchen-Tragedien; det viser Goethes overordentlige Indleven i andres Følelser og har for Samtiden været revolutionerende alene ved den Forstaelse, det viser for Almuens Følelser. Det kan ikke undre, at en Bog, der søgte saa dybt ned i Sjælelivet, maatte blive fordømt og forbudt i Danmark. Det var det selve teologiske Fakultet, der afsagde en pragtfuld Kendelse, hvis Slutning lød saaledes:

»Disse Beviser kand vel nok som gottgjøre, at denne Roman maa holdes for et Skreift, som bespøtter Religionen, besmykker Lasterne, kand forderve Hjertet og gode Sæder; des meere farligt for uskyldige og ey vel grundede Mennisker, da Forfatteren har givet sig Umage nok at fremsætte alt i en snuk Stil og et blomstrende Foredrag.

Kiøbenhavn, den 16de September 1776.

P. Holm. Nic. Edinger Balle. H. F. Janson.

Nu er Werther jo heldigvis gentagne Gange oversat paa Dansk, ja vi har jo for ikke saa længe siden faaet en ret anseelig Samling af Goethes Værkes oversat under Redaktion af P. A. Rosenberg. (Herfra er der her gengivne Oversættelser taget.) Det er utvivlsomt et Aktiv for vort Sprog, og hvis Hundred-aars-Festlighederne kunde bidrage til, at Værker som Werther og Faust fandt Udbredelse i større Kredse, vil det være en Vinding.

At studere Goethe er det samme som at studere den hvide Mands Kulturhistorie; han er nok Tysker af Fødsel, af Sprog og Væsen, men af Aand er han Europæer, og hans Interesse har omspændt alt, hvad der var skabt af Kunst, Videnskab og Digtning i Europa siden Bibelen og Homers Dage og indtil hans egen Tid. Det er et Billede af sig selv, han har givet i Faust, hvor han har skildret den higende og søgende Aand, der ikke kan mættes af den rent ydre Lærdom, men søger en dybere Forstaelse og et videre Syn. Det er det ejendommelige for hele Goethes Udvikling, at han aldrig blev færdig; Naturens Uenighed og Følelseslivets evige Uro virkede dragende paa hans Aand og befrugtende paa hans Tanke, saa at hans Digtningens Kilder aldrig indtørrede.

Det hænger ogsaa sammen med, at han altid skrev lige ud af Øjeblikkets Situation; det er ikke med Goethe som saa ofte med Digtere, at han er anderledes som Menneske. Digteren og Mennesket er eet, og derfor er det ikke urigtigt, naar det er sagt, at alle hans Digte egentlig er Lejlighedsdigte.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Ístiðindi úr Íslandi.

Antíð hevur frá sendiharra Dana í Íslandi fingið soljóðandi fjarrit 8. í hs.

Spredt Is udfor Skjálvandi og Strækningen Streymnes — Hunafloi.

9. í hs. Spredt Is fra Grimsey-sund og ind paa Siglufjord.

10. í hs. Is udfor hele Nordlandet, men seilbart i klart Vejr. Fontenay.

„Føroyatíðindi“

Jonar P. M. Dam á sama hátt sum tíoð talan er um »verðins lon«. Aturfyrri at P. M. Dam á Løttingið hevur sagt sínu bestu orð til frama fyrri at eisini »Føroyatíðindi« skuldi kunna fáa fer allmennu lýsingarnar, leggur blaðið hann undir at hava skrivað hina innsendu greinina ið her í blaðnum hevur staðið við merkinum »A. B. C.« Her fer blaðið ógviliga skeið, og lonar sínum talsmanni á tingi illa. At aðrir tingmenn mettu »Føroyatíðindi« javnbjóðis við »I. O. G. T.« og »Kirkjutíðindi« eigur »Føroyatíðindi« at taka sum »kompliments« og goyma tað.

Fiskiskapurin.

Nú eru fleiri skipini heimkomin við veiðu av Suðurlandinum. Men tíverri er ikki hin bestu prisir fyrri fiskin, 18 oyrr fyrri stórt og 14 fyrri smátt.

Heimkomin eru:

»Thurid« 18,000, »Títania« 19,500, »Normann« 31,000, »Esther« 20,000, »Wilhelmina« 19,000, »C. & M. Slater« 18,000, »Silver Spray« 12,000, »Mazepa« 19,000, »Keflavik« 16,000, »Ruth« 16,000, »Hjordi« 15,000, »Fame« 17,500, »Suðuroy« 23,500, »Norðfarið« 18,000, »Knorur« 14,500, »Haffstein« 22,000, »Phi-Phi« 39,000, »Polo« 42,000, »Skálanes« 45,000, »Boðasteinur« 26,000.

Fiskemarkedet.

Føroya Fiskaútflutningsfelag meddelet:

1.—4.—32.

Oporto: Tilførsel af færøsk Klipfisk 24 Tons, af islandsk 3, af norsk 354, af newfoundlandsk 25, af tysk 59. Priser (Escudos pr. 60 kg) for færøsk og islandsk Klipfisk 208, for norsk 202 for newfoundlandsk 305, for tysk 165, for fransk Lavée 220. Beholdninger af newfoundlandsk Klipfisk 267 Tons, af alle Klipfisksorter 1245. Markedet roligt. Kurs for Lst. (Esc. pr. 1 Pd.) 110,00.

5.—4.—32.

Barcelona: Tilførsel af færøsk Klipfisk 125 Tons. Priser (Pesetas pr. 50 kg) for 1. Kl. Klipfisk 100-108. Beholdning af alle Klipfisksorter 5918 Tons.

6.—4.—32.

Genoa: Markedet svagere paa Grund af store Afskibninger. Efferspørgsel aftagende. Priser uforandret undtagen for islandsk store og smaa Saltfisk 140 Lire

MIRAKLET

AF ANDERS THUBORG

JEG sad i den milde Foraarsaften og saa ud over Havnen fra min Altan, og over Byen til Søndermarken og Zoologisk Have, ned over Sundet forbi Sydhavnens Sluseværk, hvor Møllevingerne paa Jernstativ slaar Kors for de duvende Klodeskyer.

Nye Drømme fyldte mit Sind, et nyt Foraar med nye Haab.

Jeg havde lige spillet lidt paa min kære gamle Violin. Men mine Forandringer til Musik er efterhaanden blevet saa store, at jeg ikke længe ad Gangen kan holde ud at høre mig selv spille.

Violinen er et vanskeligt Instrument, den fordrer stor Teknik. Jeg har en Gang som Dreng faaet Undervisning hos en kgl. Kapelmusikus, men siden har jeg ikke haft Tid til at give mig meget af med det. Og nu spiller jeg som en ynkelig Dilettant, Fingerstillingen kan

nogenlunde gaa an, og mit Øre er godt, men Bueføringen ødelægger det hele. Mit Spil er slæbende og famlende, og jeg ved, at jeg ikke skal plage andene med det.

Men i dette Foraar, den nye, milde Aften fik jeg pludselig en forløjnede Idé:

Tænk, om man kunde spille .. spille som en Virtuoso, bare een Gang i sit Liv spille saadan som Burmester!

Det begyndte at mærkes. Skibene kom langsomt sejlfende forbi dernede paa Vandet. Over Vesterbroe Tage drev Røgen fra Fabrikkekonsten og fra Togene paa det store Baneterræn.

Jeg lukkede Øjnene og følte en underlig ny Glød fyldte mit Hjerte. Hvert Fornær opstaar en ny Ungdom i mit Sind.

»Du skal faa dit Ønske opfyldt!« hørte jeg en Stemme sige ved min Side.

Jeg aabnede Øjnene. Men jeg saa intet.

Det maatte altsaa være en Drøm. Men pludselig stod en hvid Skikkelse foran mig, en Kvinde i hvide Klæder, og hun smilte og saa paa mig med unge strålende Øjne — Øjne, hvor Lyset ligesom kom inde fra deres Bund.

Jeg saa paa hende, men jeg kunde ikke tale.

»Jeg er En, du kender,« sagde hun, »du har aldrig for set mig som i Aften, men du kender mig alligevel, jeg har fulgt dig altid.«

En usigelig Fred og Fryd gennemrasede mig.

»Jeg har hørt dit Ønske,« fortsatte hun, »og jeg vil opfylde det. For at du skal tro mig og stole paa mig, lader jeg mig til Syne for dig denne Gang!... Ellers plejer jeg at tale til dig gennem dine Tanker.«

»Jeg skal faa Lov til een Gang at spille som Burmester?«

»Ja, bedre end Burmester! Bedre end nogen før har spillet, saa godt som det ellers aldrig bliver en ledelig forundt!... En eneste Gang

og saa aldrig mere, og du kan selv vælge, hvad du vil spille....»

Jeg smilede af Glæde og saa paa den lyse Kvinde. — Jeg vilde spørge hende, om jeg skulde spille alene for mig selv, eller jeg maatte spille for andre.... Men imens jeg saa paa hende, blev hun avagere og avagere, jeg saa Væggen igennem hendes, Altandrens Stolper, Havnen .. og langsomt fortonede hun sig bort, og jeg sad alene som før og saa Røgen drive over Byen, og Skibenes Master glide forbi Huseene....

Jeg streg mig over Øjnene. Jeg var ganske sikker paa, at jeg ikke havde sovet.

»For at du skal tro mig og stole paa mig, lader jeg mig til Syne for dig denne Gang!« havde hun sagt.

Der er Ingen Mennesker, der vil indrømme, at de er overtroiske. Men paa den anden Side — hvad er egentlig Overtro? Lever vi ikke hele vort Liv paa en Drøm! — En Drøm, som vi tror og haaber, at der ligger en Realitet bag ved! Hvor begynder Overtroen?

Jeg har altid haft en Fornemmelse

af, at en usynlig Haand tog om min og førte mig — — — og pludselige Tilskyndelser raadede mig i alle vigtige Afgørelser. Er denne Tro Overtro? Ingen vil kunne sige det.

Men jeg var ganske sikker paa, at jeg ikke havde drømt. Jeg havde virkelig set denne unge Kvinde, og jeg havde hørt hende sige, at jeg een eneste Gang i mit Liv maatte være i Stand til at spille bedre end alle andre.

Jeg gik og tænkte paa det i flere Dage. En Gang imellem sagde jeg til mig selv, at det trods alt var en vilde Idé, og at det paa en eller anden Maade maatte være mig selv, som havde foretaget mig det hele, at det var Hallucinationer, fremkaldt af Fornærstemninger....

Til andre Tider var jeg dog ikke i Stand til at nøjes med den Forklaring. Jeg var ganske vangen, da den unge Kvinde aabenbarede sig for mig. Og hendes Ord havde en egen Overbevisnings-Styrke, som Ord, udtalt af dødelige Mennesker, ikke har. At høre hende og tro hende var det samme. Hendes Stemme